

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:
 Egész évre... 16 kor.
 Negyedévre... 4 "

Helyben háshoz hordva:
 Egész évre... 20 kor.
 Negyedévre... 5 "

Vidékre postán szállítva:
 Egész évre... 24 kor.
 Negyedévre... 6 "

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétfő és
 ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáczai-utca 3.

A szerkesztőség kéziratok visszaadását
 vagy megőrzését nem vállalja.

Előfizetések és hirdetések a
 kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

NAGYVÁRAD, november 27.

A mezőgazdasági válság előjelei.

A beálló tél még csak a fogó fogait mutogatja, már is jelentkeznek mégpedig kerülhetetlenül a szükség, a nyomor előpostái.

Még egy év sem zárult le a mezőgazdasági munkások feje fölött, akik a múlt évi áldásos termésben elbizakodva a szervezeti izgatások behatása alatt fejüket fölvetve, gúnyos lenézéssel fogadtak minden tisztességes munkaajánlatot, gúnyos megjegyzéssel utasították vissza a nekik felajánlott kenyeret.

„Már most uram megkerestem ami kell, ezután elhajtom a pipából a kurtaszárat, hosszabbat helyezek belé, kiülök a kapuba és nézem a világot.” Hadd lássa az ur is, hogy a szegény ember se kutya.

Ma ezen mesterségesen felszított gúnyos büszkeség, mint a hogy a ködöt a szél elfujja, úgy eltűnt.

Meggörnyedt éhes alakok lézengenek munka nélkül, sóhajtások között sóvárogva azután, amit a közelmúltban büszke göggel utasítottak vissza.

Hol vannak a munkásvezérek? a kik

bérvkövetelésre, munkabeszüntetésre izgatnak, álljanak elő a segedelemmel.

Hol van a szervezeti segély eme nagy szükségben?!

Elő azokkal a szegény munkásnéptől kisajtott fillérekkel, elő avval a pártadóval, amely beigazolt módon egy-egy munkásnál nagyobb egyenes állami adójánál!

Most kell megmutatni, hogy a szervezkedésnek mi a haszna! és mi a jelentősége.

A szükség felütötte magát sötét kíséretével az éhséggel, most elő a sokat hangoztatott testvériséggel!

Az emberbaráti intézmények keresztényi alapon minden lehető elkövetnek, hogy az irás szavai szerint »éhezőknek ételt, szomjazóknak italt« adjanak, de a nyomorgók nagy számával szemben, ha százszor annyi lenne is, kevésnek bizonyul. Hát bizony ez igen keserves iskola, de mikor érik meg a gazdasági munkás arra, hogy a hiábavaló mesékre ne adjon!

Megdöbbenően szomorú látvány egy-egy Amerikából visszatérő csoport szemlélete is.

A könnyenhipés, a varázslatos hazugságok könyörtelen áldozatai. Roncsolt testtel, kiszikkadt velővel lépnek vissza a hűtlenül elhagyott édes hazaföldre. Le-

küzdve minden honfiai fájdalmat, önérejeire bizakodva hagyta el a legszebb reménnyel szülőföldjét, aranyvárat épített a dus Amerika kincseért, — ma ónos arccal, könyvelt szemekkel borul a haza göröngyére, testéből, lelkéből kiforgatva, vánszorog vissza — köztehernek!

A könyörület kapuját igyekeznek a földmívelésügyi miniszter megnyitni a lézengek százazrei részére a Fiumében föllálitott elhelyező intézmény által, — de a folyó év gyöngé termésével szemben úgy a mezőgazdasági, mint az ipari mestersegesen felszoktetett munkabérek oly halatlan drágaságot idéztek elő, a melynek óriási súlyát éppen az az osztály érzi meg, amely a kerges tenyerével van szorítkozva a mindennapi édes kenyér megkeresésére.

Tehát önmaga alatt vágta a fát a munkásnép akkor, a midőn a nagy munkabér követelésével előállott. Mert eltekintve a külföldi pénzpiac árhullámzásaitól, de nálunk — és ezt tapasztalatból mondhatom — a drágaság egyenes szülő anyja a felszoktetett munkabér.

Hogy mit nyert vele a munkásnép, vagyis a legszegényebb néposztály? Egyáltalán semmit. Ha magasabb a munkabér, úgy az iparcikkek, mint az élelmiszerek, meg a lakás is természetesen drágább lesz.

„TISZÁNTÚL” TÁRCZÁJA.

BÚCSÚ.

(Párisi történet.)

— Ez aztán meglepetés! jó vagy rossz? Ah, látom, hogy rossz, látom az arcodon, amely nem árul el nagy örömet... Nem számítottál a látogatásomra tíz év után! ugy-e nem? És most itt vagyok; betoppantam, mint a forgószél... Csak azért jöttem, hogy jónapot kívánjak neked és... és te még a kezdet sem nyújtod felém.

Jean a döbbenet némaságával bámult a hölgyre, aki ime, itt áll a szobájában, amelybe csakugyan forgószélként csapott be.

— Nos igen, én vagyok: Laure, a te kis Lauretted... a feleséged! Hát már rám sem ismer, Jean?... Ah, ön már rám sem ismer! nem akar megismerni, emlékeimet elmosta az ön, a te lelkedből az idő; a tíz hosszú esztendő. Tudod-e, honnan jövök? Buenos-Ayresből; igen, egyenesen onnan! Ah, milyen fáradt vagyok... És csengő, halk kacajjal emelte a férfi szemébe kék szeméit, amelyekből napfényes tekintet sugárzott.

Jean ridegen megszólalt:
 — Foglaljon, helyet madame.

A hölgy egyszerre hangosan felnevetett:

— Szent Isten, milyen szertartásos vagy! Hát azt sem kérde, hogy vagyok? Mit csinállok? Miért jöttem vissza?

Jeanban immár reszketett a felháborodás és éles hangon felelt:

— Remélem, nagyon komoly oka lehet arra, hogy ide merészkedett betenni a lábát? Mit akar? Pénzt?

A hölgy az ajkát biggyesztette:

— Oh; milyen csunya szavakkal ezekről rád ismerek... sohasem tudtál bánni a nőkkel; sohasem értettél meg engem. Pénzt! hát azért jöttem volna hozzád... Hallgass meg, mindent elmesélek neked.

A szavát hirtelen heves, száraz köhögés szakította meg; a hölgy parányi illatos zsebkenőjét az ajka hoz szorította s néhány pillanatra feldokolni látszott. Le is kellett ülnie, annyira kimerítette ez a köhögési roham. Egy perccel később azonban, amikor ez elmúlt, egyszerre minden átmenet nélkül ismét az előbbi hangos, kacagó szeleburdi lett.

— Milyen csinos itt nálad minden!... valóságos tavasztól sugárzik ez a lakás! — kiáltott föl nevetve Laure.

Jean türelmetlensége kissé már leülepedett

s ebben a fölkiáltásban, amely minden logika nélkül fűződött az előbbi párbeszédhez, ebben a fölkiáltásban, amely olyan semmitmondó volt s mégis annyi bájos kacérságot keltett magában, ebben ráismert Laurettére, az ő hajdani feleségére, erre a csodálatos, örökké izgékony, nyughatatlan teremtesre, aki egy napon bucsu nélkül faképnél hagyta az urát, csomagolt, ment, hogy nyomtalanul eltűnjék, a jó ég tudja, miért? s merre a világba.

Akkoriban azt hitte Jean, hogy ez a csapás, ez a soba jóvá nem tehető szegény megöli őt. Mindig komoly ember volt, tudós, akinek lelke a könyvek igazságai közt tévelygett és sohasem tudott ehhez az asszonyhoz leszállani. Mindazonáltal szerette őt; szerette... talán éppen azt az üresen csillogó asszonyi lelket szerette benne, amely ott tükröződött elegáns léhaságában, az illatos csipkék közt. Akkor, amikor oly váratlanul elvesztette őt, azt hitte, nem éli túl a csapást. De a hitvestárs emlékéit lassankint elmosta a megnyugvás: a szerelmet eltaposta a lelkében az igazságérzet mélységes megvetése.

És most... most itt áll ismét előtte ez az asszony. Ide merészelt jönni hozzá!... Ennyi arcátlansággal szemben megbéult a Jean

Uj üzlet.

Szolid kiszolgálás.

Tátray Gusztáv Fő-utczai üzletében

csak friss és szép áru. Mindennemű rövidárú, kézimunkák és szabó hozzávalókban óriási nagy választék van raktáron. Kötött, szövött és szőrme-árúkat legelőszöbben nálam szerezhetni be. A nagyérdemű közönséget saját érdekében felkérem, hogy nálam egy próbavásárlást eszközöljön.

Szíves pártfogásért esedez Szives pártfogásért esedez

Tátray Gusztáv Rákóci-ut, Orsolyák temploma mellett.

Uj üzlet.

Feltűnő olcsó árak.

Eme válságos körülmények súlyosbítása az amerikai tröszt munkabeszüntése, amely a több év óta odatóduló munkásnép ezreit küldi el, — koldusan, éhesen térhetnek hazájukba. Szomorú való. A válság a mezőgazdaságban is fellép, még pedig könyörtelenül.

Kaozvinzky Andor.

A szabadkőművesek nem politizálnak? A »Figyelő« jelenti: A szimbolikus nagypáholy szövetségtanácsa az általános választójog, valamint a népoktatás ügyében a szabadkőművesség körében való propagálása céljából bizottságot küldött ki, amelynek feladatául tűzte ki, hogy jelölje ki azokat a módokat, melyekkel a magyar szabadkőművesség az általános választójog és a népoktatás nagy kérdésének megoldásában részt vehet. E bizottság jelentése alapján a szövetségtanács legutóbbi ülésén a következőket hozta: a) A legközelebbi időben szabadkőműves-kongresszust hívnak össze, mely egyik napon az oktatás, másik napon a választói jog kérdésével foglalkozik. b) A két kérdést külön tárgyaló egy-egy mű megírásával kiválasztott »testvér« bizatik meg, később pedig a megírásra pályadíjat tűznek ki. c) A szövetségnek a jelzett két kérdésben vallott álláspontjának ismertetése és a különböző helyeken dolgozó szabadkőművesek között élő kapcsolat megteremtésére s fentartására a vidéki páholyok munkájára alkalmas testvérek küldésének ki. d) Állandó bizottság küldetik ki, mely az említett kérdésekkel folytonosan foglalkozni és működéséről a szövetségtanács minden ülésén jelentést tegyen. E bizottság belátására bizza a szövetségtanács, hogy a siker elérése céljából minő eljárást alkalmazzon. A szabadkőművesek folyton hirdetik urbi et orbi, hogy ők nem politizálnak, csak jótékony egyesülést alkotnak. Hát ez sem politizálás?

A hadügyminiszter és az antimilitaristák. A hadügyminiszter a hadtestparancsnokságok útján valamennyi ezredhez leiratot intézett. A rendelet felhívja az összes ezredeket, hogy éber figyelemmel kísérjék a legénység érzelmeit és igyekezzenek a hadseregben nagyon is terjedő szocializmust csírájában elfojtani. A hadsereg harcképességét, erejét, a szubordinációt veszedelmesen csökkenthetik a kívülről beható társadalmi és politikai mozgalmak. Eppen ezért hadászati szempontokból igen fontos, hogy a hadsereg e bémító befolyásoktól megóvassék. A monarchia védereje megköveteli, hogy a katonaság a szó szoros értelmében fegyelmezett, a parancsokak feltétlenül teljesítő, lelkes emberekből álljon. Eppen ezért a hadseregben a szocializmus terjesztői szigorú eljárás alá veendőek és esetről-esetre a felettes katonai hatóságoknál jelentés teendő. E rendeletnek a legénységre vonatkozó részét kifogják hirdetni a legénység előtt. A rendelet az ismeretes *nagyváradi* antimilitarista mozgalomnak eredménye. Néhány héttel ezelőtt irtuk meg, hogy a nagyváradi kaszárnyák körül erősen dolgoznak antimilitarista apostolok, akik forradalmi és hadseregellenes eszméket terjesztenek a legénység között. Ez az agitáció már-már komolyá kezdett válni. Mindez arra indította a hadügyminisztert, hogy erélyesen járjon el az anarchista-szocialistikus mozgalmakkal szemben.

A tiszti fizetések ügye. A »Fremdenblatt« jelenti: Bár a tiszti fizetések rendezésének kérdése még mindig nincs megoldva, mégis ezen ügy sorsára vonatkozó pesszimistikus jövendölések helytelenek, éppen úgy, mint azon hírek valótlanok, amelyek a tiszti fizetés rendezéséről szóló törvény mesterséges elhalasztásáról szólnak. A hadügyi vezetőség, amint kérdéseink alapján illetékes helyről értesülünk, ezentul is úgy, mint eddig feltétlenül

ragaszkodik a katonatisztek és katonai hivataltalok anyagi helyzetének javításának szükségességéhez és biztosan remélhető, hogy a kérdés a tisztek javára fog eldőlni, mert ma, mikor a tisztikar fizetési viszonyait a nyilvánosság előtt tárgyalják, az érvek kényszerítő ereje előtt mindenkinek meg kell hajolnia. Ez a kérdés tehát teljesen gazdasági és szociális jelentőséggel bír és csakis a gazdasági szükségesség szempontjából oldandó meg és egyáltalán nem hozható összefüggésbe a hadsereg politikai kérdésekkel. S így azok a hírek sem felelnek meg a valóságnak, amelyek a hadseregpolitikai engedményekről tesznek jelentést, mint amelyek a tiszti fizetések felemelésének ellenértékeképpen adattak volna. Az ugynevezett katonai kérdések, amint értesülünk, ez idő szerint egyáltalán nem kerültek tárgyalás alá.

ORSZÁGGYÜLÉS.

A képviselőház ülése.

Budapest, nov. 27.

Elnök: Justh Gyula.

Napirend előtt *Szapannos* István a tegnapi ülés végén történetekre reflektál s a hortátokkal való szövetkezés és a hazaárulás ellen tiltakozik s kéri a Házat, ne sértégessék egymást. A pártnak hű tagja akarok maradni.

Egy hang: Ez a jó hazafi!

Szapannos István: A ki közölünk felszólal, az mind olyan hazafi, mint aki a pártban benmaradt.

Nagy György: Első a haza!

Szapannos: Nem akarnak ők obstruálni. A kiléptettek lesznek magva a függetlenségi pártnak és első a hazaszeretben.

Rakovszky alelnök Polónyihoz intézett tegnapi rendreutasítását mint indokolatlant, visszavonja. Eljárását a nagy zajjal mentegeti.

józan gondolkodása, még szavakat sem talált fölkaivarodott lelkének kifejezésére.

— Milyen csinos itt nálád! . . . valóságos tavasz, — ismételte Laure, körüljártatva a tekintetét a szobában.

— Ej, asszonyom! elég a komédiából. Csodálom, hogy eddig is hallgattam, holott vagy megölnöm, vagy kidobnom kellett volna önt!

A látogató visszarettent s halkán felsikoltott.

— Oh, Jean, hát még mindig a régi vagy? Semmitféle finomság nincsen benned a nők iránt. Látod, pedig éppen ezzel idegenítettél el engem magadtól . . . ah, te sohasem értetted meg az asszonyi lelket . . . sohasem becsülted a szobádba tűző napsugarat, amelyet nem is vettél észre a könyveid között. Te tulságosan magasan állottál fölöttem, — messze fölöttem, — olyan messze, hogy sohasem érhettem egymáshoz közel a szívünk! . . .

Az az iménti hirtelen köhögésroham elhallgattatta újra néhány pillanatra. Rémes köhögés volt az, olyan, mint mikor szögeznek a koporsót. De csak pillanatig tartott és Laure ismét felkacagott.

— Tudod-e, Jean, hogy beteg vagyok? Gyógyíthatatlan beteg. S meg kell halnom . . . Hallottam, amikor az orvos ezt tudtára adta a

nővéremnek. Erre a fölfedezésre összecsomagoltam mindenemet, amit Amerikában szereztem és visszasiettem Európába . . . hogy még egyszer lássalak téged, mielőtt meghalok. Ezért jöttem ide, Jean.

A férfi megrendült kissé s a részvétől meglágyult hangon kérdezte:

— Mit tehetek önért, asszonyom?

Laure zavarba jött erre a kérdésre.

— Ön megtehetné azt . . . hogy . . . engedje meg . . . önnek el kell fogadnia, hiszen az egész földön egyetlen barátom ön . . . és . . . ön . . .

Az összefüggéstelen szavakat elfojtotta a váratlanul előtört zokogása. Ezek a könyvek egészen átalakították őt: Jean rá sem ismert ebben a komolylyá vált archban a régi, kedves szeleburdira.

De Laure, mielőtt bárminő felvilágosítást adott volna a tettéről, hirtelen megfordult, szinte futott az ajtóhoz, ki az előszobába . . . onnan kiáltotta vissza:

— Ist-n veled, Jean!

Elment.

Jean meglepetésében állva marad. De aztán sem futott utána. Amikor az ajtó be-

csapódását hallotta, megkönnyebbülten lélegzett fel.

Hanem a szive nem tudott lecsillapodni. Tulságosan fölko bácsolta régi, elhamvadt emlékeit ez a hihetetlen látogatás.

— Nem, nem! Ez csak álom! Laure nem volt itt; lehetetlen! — gondolta magában.

De a lábai előtt fekvő parányi, illatos zsebkendő, amelyet Laure ott felejtett, beszédes nyoma volt a valóságnak.

— Ej, talán el sem ment? — tépelődött Jean s valami nevetséges gondolat arra ösztökölte, hogy maga is vágyódjék: bár ne ment volna el az asszony; bár csakugyan itt volna még.

— Meg kell néznem; talán elrejtőzött az előszobában? — szóló egész hangosan Jean önmagához.

Es kisetett az előszobába.

Ott sem volt.

Es akkor a nagy tudós visszament és azt a kis zsebkendőt a szeméhez emelte. Ugy érezte, most vesztett el valakit.

Robert Scheffer.

Gerstenbrein Tamás

szobrász és kőfaragó mester Nagyvárad, Rákóczy-ut 55. (Diósi fatelep).

Ajánlja nagyraktárát: Saját készítményű márvány-, gránit, syenit, labrador stb. siremlékekben. Elvállal minden e szakmába vágó munkát, ugyszintén régi sírboltok s kővek renoválását a legolcsóbb árak mellett.

Első erdélyi géperőre berendezett kőfaragóműhely és

s i r k ő g y á r .

Kolozsvár, Dézsma-utca 21. sz.

Központi iroda Kolozsvár. Telefon 662.

Fiók telepek: 179

Déva. Nagyszeben, Bánpatak.

A határozati javaslatot Polónyi Géza ki-
vül aláírta még Babocsai, Pilsy, Molnár Jenő,
Nagy György, Gsepássy Géza, Szász József,
Luby Géza, Polónyi Dezső és Farkasházy Zsig-
mond.

Baza Barna: Hát Lengyel Zoltán nem
írta alá.

Polónyi Géza: Azzal irassa alá maga. Tap-
soltak önök már nekem egyértelműleg, mikor
ott ültem a vörös székeken.

Jóval három óra után fejezte be beszédét.

A felekezeti béke.

Ezután Apponyi Albert válaszolt Bozóky
Arpád multkori interpellációjára.

Azok a vádak, amelyeket a református
egyházi gyűlekezetek emeltek az iskolatörvé-
nyek szerzetesi paragrafusai ellen, kivétel nélkü-
l tévesek, mert az iskolatörvények nem sértik a
felekezeti békét és a jogegyenlőséget és vi-
sszonosságot a felekezetek közt.

Az eskü letétele a szerzetes tanítókra is
kötelező, az ő iskoláik is állami felügyelet
alatt állanak, a fegyelmi jog is ugyanaz rájuk
nézve és mindamelllett a fizetésük kevesebb.
A kinevezésük tekintetében öt utasítani nem
lehet. A kinevezéseknél ő csupán az arraváló-
ságot tekinti. Meg van róla győződve, hogy az
ő kultuszpolitikáját minden lelkiismeretes és
elfogulatlan ember csak támogatni tudja.

A Ház Apponyi választát lelkes éljenzéssel
és szünni nem akaró tapsal tudomásul
vette.

Rakovszky István az interpellációs válasz
után odament Bozókyhoz és megköszönte,
hogy e válasza interpellációjával alkalmat
adott.

Bozóky Arpád: Tiltakozik az ellen, mintha
őt az interpellációra Bánffy Dezső . . .

Szerecsányi György: Felbérelte.

Elnök: Szerecsányit rendreutasítja.

Bozóky Arpád: . . . felbérelte volna, ő
tiszt meggyőződését követte és kijelenti, hogy
vádjai alól nem tisztázta magát a miniszter.

Óriási lármá és felháborodás támadt e
szavak nyomán.

Batthyányi Tivadar gróf: Hogy lehet ilyet
mondani. Rendre, rendre!

Bozóky Arpád kijelenti, hogy nem azo-
nosítja magát a vádakkal.

Mezőfi Vilmos: Követeljük a szekularizá-
ciót.

Rakovszky István odakiált Mezőfi felé:
Zsidó!

Ezután az ülés véget ért.

UJDONSÁGOK.

* **A jászói prépost Nagyváradon.**
Takács Menyhért dr. jászói prélátus tegnap este
a gyorsvonattal Nagyváradra érkezett. A préla-
tus pár napig fog városunkban tartózkodni s
ez idő alatt valószínűleg a főgimnáziumot is
meglátogatja.

* **Kinevezés.** **Glass Antal** főispán teg-
nap **Veres György** jegyzői gyakornokot az ug-
rai anyakönyvi kerületbe helyettes anyakönyv-
vezetővé nevezte ki.

* **A városatyaválasztás.** A közeleddő
városatyaválasztások tárgyában újabb mozzanat
a váraljai és váradvelencei kerület független-
ségi pártjának tegnap este megtartott választ-
mányi ülése, melyen **Altmann Jakab** dr. kerü-
leti pártelnök elnökölt. Az elnök előterjesztette
a választmánynak, hogy a kerületben megüre-
sedett hét helyre a hitközséggel való megegye-
zés szerint háromra a függetlenségi párt jelöl-
het; másik három hely a hitközség jelöltjeire
van fentartva, azonkívül a hetedik helyre való
jelölés függőben van és az még a megegyezés
dolga lesz. A függetlenségi párt részére fentar-
tott három helyre ezután a választmány **Vicsay**
István, **Nánásky Károly** és **Végner Mór** jelölését
őhajtja. A még ezután való paktumtól függő
negyedik helyre a választmány egyhangulag
Marton Manó hírlapíró kollegánkat jelölte. E
városrészben dr. **Rezső Mór** és **Fried Ferenc** a
megválasztás kilátásától végleg elestek. Ha a
hitközség is elfogadja **Marton Manó** jelölését,
akkor az ő megválasztása biztosan várható. Az
újvárosi függetlenségi párt választmánya holnap
értekezik a jelölés felől. Váralján még **Kiss**
Elek és **Hankovits József** számíthat tekintélyes
számu szavazatra, megválasztásuk azonban nem
valószínű.

* **Kinevezés és berendelés a minisz-
teriumba.** Az igazságügyminiszter **Hetey Gyula**,
a m. kir. igazságügyminiszteriumban alkalmaz-
zott nagyváradai kir. törvényszéki irnokot iroda-
segédtiszt minőségben a m. kir. igazságügy-
miniszteriumhoz helyezte át. — Az igazságügy-
miniszter **Fekete József**, nagyváradai kir. tör-
vényszéki irnokot a m. kir. igazságügyminisz-
teriumba szolgálatételre berendelte.

* **Hol késik a mi hatóságunk?** Az
élelmiszer drágasága az egész országban ser-
kenti a hatóságokat, hogy a közönség zsebé-
nek megsarcolói ellen megfelelő lépéseket te-
gyenek. Nagyváradon a husárok leszállítása
érdekében értekezletet hívott össze a polgár-
mester, de minden eredmény nélkül távoztak
az értekezlet tagjai. **Aradon** már tovább men-
tek. Az aradi városházán kedden a hatósági
személyek, az ipartelügyelőség, a kereskedelmi
kamara képviselői és a társadalom számottevő
tagjainak részvételével nagy ankkett volt, ame-
lyen kikeltek az élelmiszer-kereskedők és a
gyárosok kartellje ellen. Elhatározták, hogy ha-
tósági mérszárszékot állítanak fel és városi
konyhakertészetet létesítsenek. Hát nálunk mi-
kor érkezik el a radikálisabb intézkedések
ideje?!

* **Villamosmegálló a Múzeum-utcánál.**
A közönség régi óhajának adott kifejezést a l.
szert. káptalan uradalmi hivatala, mikor kérte,
hogy a villamos vasut igazgatósága a Múzeum-
ut sarkánál rendezzen be a villamos kocsik
részére feltételes megállóhelyet. Mivel az igaz-
gatóság a kérelem teljesítése elől nem zárko-

zott el, a városi tanács ez iránt ártirt a vasuti
és hajózási főfelügyelőséghez, ahonnan azon
válass érkezett, hogy a feltételes megállóhely
létesítése ellen nincsen észrevétele. Tehát nin-
esen semmi akadály, hogy Múzeum-utca tor-
kolatánál a villamos kocsik megálljanak.

* **Máramaros tiltakozása.** Máramaros-
vármegyéről a hó elején az ország összes sajtó-
jában oly közlemények jelentek meg, melyek
sehogysem voltak megegyeztetettek a megyé-
nek előzőleg tanusított magatartásával, sőt a
koalizált pártnak egyenes ellenségül volt fel-
tüntetve. Ez a híresztelés azonban ugylátszik,
hogy vagy a letűnt gárda végvonaglásának volt
utolsó jelenete, vagy pedig egy pár ember szemé-
lyes viszálykodása. Bármelyik eset is áll
fenn Máramaros vármegye egységességét nem
kell vele azonosítani, mert ez ellen most az
egész megye a leghatározottabban tiltakozik. A
lapok közleményével Máramaros törvényható-
sága a november hó 18-án tartott rendkívüli
közgyűlésén foglalkozott és a megye megsér-
tett reputációját a kellő módon orvosolta. Az
egész eset, mely az országnak napokig szolgált
anyagul, ugy keletkezett, hogy a megyéből egy
pár ember összeállott és a 48-as lobogó jelvé-
nye alatt a kormány előtt megjelenve, báró
Perényi Zsigmond főispán ténykedését igazság-
talannak tüntette fel. A küldöttség egy memo-
randumot is nyújtott be akkor a kormányhoz
és kérte, hogy a közelgő tisztújításon a kor-
mány beavatkozásával fogantossítsák a válasz-
ásokat. A november 18-án tartott rendkívüli
közgyűlés ezzel szemben báró **Perényi Zsig-
mond**nak föltétlen ragaszkodást és bizalmat sza-
vazott. Elítélte a küldöttséget s azoknak inten-
cióját, mely a határozat szerint, a megye és a
nemzeti kormány között fennálló békés egyet-
értés megsértésére tört és amely a megye füg-
getlen és 48-as jellegét akarta leromboltatni a
kormány előtt. Mikor határozatát meghozta a
megye, egyszersmind csodálkozásának adott ki-
fejezést, hogy a küldöttség a független és 48-as
zászló felhasználásával követte el merényletét.

* **A fürdő vasut ügye.** Nagyvárad vá-
ros jogügyi szakszabotossága november hó 28-án
délután 3 órakor ülést tart. Ez alkalommal a
Félix- és Püspök-fürdő tervezett vasutépíté-
si ügye, továbbá a halelárusító csarnok fel-
építésének ügye kerül tárgyalásra.

* **2 fillérért 20 korona értékű
munka.** Egy-két évvel ezelőtt sok tintát el-
fogyasztottak és sok időt elpocsékoltak a köz-
igazgatás egyszerűsítése révén, azon reményben,
hogy sikerül kiküszöbölni a városházáról a
régii vaskalapos burokratikus rendszert. Kimu-
tatták, hogy ha kellő módon egyszerűsítenek
a hivatal. s eljárást s kiküszöbölnék az akták
»sibolását«, igen sok munkaerőt meglehetne
takarítani. Azonban ma is minden a régi álla-
potban van, sőt még talán rosszabbodott a
helyzet. Ha az egyik tisztviselőnek egy névre
van szüksége, amelyet a szomszéd szobában
azonnal megtudhatna, ahelyett, hogy átszólana,
átíratot fogalmaz, azt iktatják, másolják, míg
egy hét múlva eljut a szomszéd szobába a
»nagy ügy.« Tegnap volt alkalmunk egy még
kövérebb csodabogarat látnunk, amely a városi

Ertesítés!

Van szerencsém a f. vevőközönséget értesíteni, miszerint »Fehérnemű varrodám« a Rákóczi-ut 8. szám
alól a **Szt. László-tér 1. sz. a. üzletemhez** helyeztem át, hol fehérneműek, női ingblousok és teljes
menyasszonyi kelengyék elkészítésére megrendeléseket továbbra is elfogadok jutányos árak és teljes fe-
lelősség mellett. — Raktáramon állandóan nagy választékban kaphatók a legjobb minőségű **vásznak, fehérneműek**
asztalneműek, zsebkendők, harisnyák, mosóárúk továbbá **paplanok, gyapju takarók, matracok, szőnyegek és függönyök.**

A f. vevőközönség szives pártfogását kéri kiváló tisztelettel:
Telephon szám: 166.

325 1-20

STROHMAYER PAL
Nagyvárad, Szent László-tér 1. sz. (a Kishíd mellett.)

tanács vaskalaposságát jellemzi. A gazd. tanácsos kellő számadás kíséretében beküldötte a városi pénztárba a gyepföldek eladásából befolyt összeget 82 korona 88 fillért, azonban a szolga vagy elvesztett az összegből 2 fillért, vagy más uton kallódott el ez a 2 fillér, csak hogy a pénztárhoz 82 korona 86 fillér lett bevételre. Es ezután jött a komoly hivatalos eljárás, amely bohózatba is beillenék, ha nem volna annyira jellemző a mi közigazgatásunkra. Gyártották, iktatták, indekselték, szortírozták a jelentéseket a 2 fillér hiányról, míg a legutóbbi tanácsülés elé került. Itt a kellő referálás után meghozták a végzést, amely valóban lekacag a papírról. Ebben a szokásos formák betartásával felszólítjuk a tanácsnokot, hogy a 2 fillér különbözetet szállítsa be a városi pénztárba. A gazd. tanácsnok mit tehetett egyebet, valószínűleg áldva a mi egyszerűsített közigazgatásunkat, ki vett a tárcájából 2 fillért, megírta az ellennyugtát és a nyugtát s befizette a pénztárba a 2 fillért. Ha ez a dolog Kotyikleten történik, a kupaktanács elé nem kerül a dolog, hanem a szolgát egyszerűen visszaküldik, hogy a hiányzó 2 fillért is hozza el. De hát hová lenne akkor a hivatalos pontosság, amelyet a kicsi dolgokban nálunk annyira tartanak.

* **Ellopott pénzeszekrény.** Beéli tudósítónk a maga nemében elég vakmerő rablásról ad hírt. A beéli járásban *Botfej* község határában elterülő erdőszélen van a *Ländler*-cég fiatelepe, hol egész tömege dolgozik a munkásoknak. A telepen kint van az iroda helyiség is, melynek szomszédságában a tisztviselőknak van a lakása. A munkásokat a telepen minden két hétben szokták kifizetni. A fizetés határideje vasárnap lett volna. Szombat éjjel eddig ismeretlen egyének behatoltak az iroda helyiségébe és az ablakon keresztül kivitték a hatalmas pénzeszekrényt. A tolvajok a pénzeszekrényt kocsin vitték el az iroda helyiségétől a falu alá és ott kinyitva, azt kifosztották. A rablókat azonban nagy meglepetés várta, mert a szekrényben több okmányon kívül csak 15 korona készpénz volt. A rablók az okmányokat széttépték s a pénzt magukhoz véve, a szekrényt otthagyták. A rablók felsülése onnan származott, hogy a vállalat pénze egy napot késétt és szombat helyett vasárnap érkezett meg. A tettesek kétségtelenül a telep munkásai közül valók, akik a viszonyokkal teljes ismerősök voltak. A vakmerő tolvajok kézrekerítése végett a csendőrség a legszélesebb körű nyomozást indította meg, ez ideig még azonban nem értek el eredményt.

* **Elgázolta a vonat.** Kedden, november hó 26-án a kissebesi állomás mellett egy szegény asszonyt, Zsiller Gligornét elgázolta a Nagyvárad felé közlekedő vonat. A súlyosan sérült asszonyt behozták a legközelebbi vonattal Nagyváradra, de utközben a szegény asszony meghalt. A biharmegyei kórház halottasházából hozzátartozói elszállították haza, Nagysebesre.

* **Egy elhagyott ut világitása** Tátray Sándor mulakatos vasöntődjéhez az az ut vezet, amely egyben az ősi temető útja. Különösen mióta a vasöntődét kiépítette Tátray Sándor, a forgalom megnövekedett ezen uton, azonban a város nem gondoskodik az ut kivilágításáról. Tátray Sándor kérvényt nyújtott be a városhoz, amelyben felemlíti, hogy ezen a sötét utvonalon nemcsak a közbiztonság nagyon alacsony fokon áll s a személyközlekedés veszélyes, hanem a kocsiközlekedés is ki van téve a veszedelemnek. Tátray kocsija a napokban belefördült az ut mellett levő tóba s a járművet a munkások huzták ki, az ősi vasut sinein pedig az öntőmester bukott fel s

örte össze magát. Az ut teljesen gödrös. Ez az utvonat a közel jövőben ki lesz építve s a villamos vezeték és villamos oszlopok a gyár részére már úgy is ki vannak építve, tehát csak néhány lámpa elhelyezését kéri Tátray, ami évenként igen csekély összegbe kerülne a városnak. A kérelem teljesen méltányos s hiszünk, hogy a városi tanács és a villamos telep felügyelő bizottsága sem fog elzárkózni a méltányos kérelem elől.

* **Rablók a padláson.** Tegnap éjjel komikus eset történt a Lukács György-utcaán. Az utcaára ködös sötét éjszaka borult. A lámpák unottan pislogtak, míg végre teljes lett a sötétség s hangot elfojtó ködtakaró alatt a rendőrlépések kopogásán kívül a csatornákról lehulló vízecseppek okoztak ritmikus zajt. Szóval csend és sötétség honolt teljesen. Éjjel van . . . A rendőr unottan ásit és nagy komoly lépések közben olvassa végig az egymás után ütő órák számát, mely éppen 126 volt a negyedekkel együtt. Aztán megint csend. A rendőr éjjel az alvajárók közé tartozik. Ebből a csöndes merengésből egyszerre felriad a poszt.

— Puff! Puff! Ez revolverlövés.

— Segítség! Puff! Puff! Ez is revolverlövés. Itt baj van. A rendőr belefúj a sipba és a lárma felé tart.

— Puff! Puff!

Gyűlnek a rendőrök. Az első siettetni őket.

— Kilötte mind a hat golyót az illető, most karra került a harc siessünk!

A rendőrök futnak egészen Széplaky István lakásáig. És itt valami rettenetést vártak és nem volt semmi Széplaky lövöldözött és kiabált tovább.

— Segítség! Rablók vannak a padláson!

Egy szakasz rendőr volt együtt. Körül fogják a házat. Létrát keritenek és most . . . Ki mer felmenni?

— Itt rendőrök vannak. Aki megadja magát annak nem lesz semmi baja, aki ellenkezik a halál fia! Szónokola egyik, miközben egyik kezében revolverrel, a másikban karddal, a létra legsó fokán reszketve állott. Ő azt mondja a hidegtől reszketett.

A felszólításra néma csend. Aztán borzalmas hangok.

— Tffft. Ajjj. e—e—e—e u.

— Ott megöltek valakit. A rendőröknek bátorság lepte el inait és hirtelen előre szegezve a fegyvert, felrohantak. Kutatnak erősen. Felhánynak mindent.

— A rabló nincs sehol!

— De hisz az áldozat jajgat.

— Au, vau — keservesen szól a hang.

— Megnézték a kéményt?

— Nem biz a.

— Nohát ott lehetnek.

— Hamar a kéményre.

Fényes lámpákkal megmászák a kéményt és egyszerre megrémül mindenki. A rablók menekülnek . . . Két macska bókolt egymásnak, miközben lármát csaphattak a padláson és most a rendőröktől megijedve rohantak a szomszéd ház kéménye mellé. Ez okozta a nagy harci zajt, mely után édes pihenés, a rendőröknek pedig álomhajtó téma jutott a felváltásig.

* **Husz fillér egy télikabátért.** Folyó hó 25-én este 7 óra tájban a Széchenyi-szálloda mellett állomásozó Burozán János 93. sz. egyfogatu bérkocsis eldicsekedett, hogy huszfillérért vett egy télikabátot. A dicsekvés az ott őrszolgálatot teljesítő S. Kiss Gergely rendőrnek felűnt s megvizsgálta a kabátot, melynek zsebében Kovács Lajos építész nevére szóló jegyzéket talált. Minthogy a kabát holszerzését kellőleg igazolni nem tudta, azt nevezett rendőr

elkobozta igazolt tulajdonosa ezuttal hivatik fel, hogy a rendőrség bünygyi osztályánál jelentkezzék.

* **Osuló pénzhamisítók.** Tegnap számban megemlékeztünk róla, hogy egy panasos előadása alapján a rendőrség letartóztatta Csóka Tivadart és Sods Istvánt. A tegnapi nap folyamán kihallgatták a két letartóztatott embert, akik azt adták elő, hogy ők a panasostól nem vettek, illetőleg nem loptak el pénzt, azt Vitalis Imre panasos azért adta nekik, hogy megtanítsák őt hamispénzgyártásra. Ennek a pénznek ellenében ők be is szereztek Vitalis részére egy pénzhamisítógépet, ólom- és ezüst por mennyiséget. Vitalisnak nem sikerült a pénzgyártás és e miatt jelentette fel őket. A vallomás alapján az ügyet a berettyószentmártoni csendőrségnek adták ki, hogy foganatosítsa Vitalisnál a házkutatást. A csendőrség meg is jelent Vitalis szentmártoni lakásán és ott megtalálták a pénzhamisító gépet összetörve, ezt valószínűleg mérgében törte össze Vitalis. A gép maradványain meglátszik, hogy már volt használva. A csendőrség még is talált egy ilyen gyártmányt, amely azonban igen kezdetleges. Az ügyet a berettyóújfalui csendőrségnek adta ki a nagyvárad rendőrség további eljárás végett.

* **Csodabogár télen.** Tél van, legalább a kalendárium azt jelenti, a hőmérő is olyanformát mutat — és ebben a hidegben kell ki valami csodapetéből egy furcsa bogár. Bogara helyről pattant ki, annyi valószínű.

A bihari protestánsokat hívja fel a szervekedésre elvhu 48-as alapon. Természetes, a 48-ból a XX. t.-c. kell első sorban, azt is a szekularizációra érve. Ennek a szolgálására lap is jó lenne: »Bihar« címmel. Szerkesztőnek pompásan beválnék a plakát szerint dr *Ertsey Péter* és *Lovassy Andor*, (aki megjegyzendő ma már alispán) a támogatók lennének a Nadányiak, Noszlopiak, Sulyok, Csák Máté, Várady Zsigmond, Hoványi (???) és a »többi« protestánsok. Ami pedig a többit illeti, hát azt majd megadja *ami geszti messiásunk* . . .

Ennyi a kis zöldség kivonata, de ebből is látszik, mennyire komolyan kell venni. Tisza mint 48-as lap támogatója, Ertsey mint függetlenségi lapszerkesztő, Hoványi, mint nyakas kálomista, Csák, Várady mint 48-asok — ez már csakugyan nem hagy kétséget az iránt, hogy ezen irás szerkesztőjét melyik emeletes középületünkben keressék az 1848. XX. t.-c. alapján álló protestáns atyánkfiai?!

* **Gyilkos testvér.** Tenkei tudósítónk borzalmas testvérgyilkosságról számol be, melynek áldozata most kiterítve tekszik az orvos boncoló kése alatt, hogy az igazságszolgáltatásnak adatokat szolgáljon a gyilkos ellen. *Bélfenyér* községben lakodalom volt, melyen a lakosság csaknem teljes számban részt vett. A lakodalomra hivatalos volt Szász János testvérel Józseffel együtt. A két testvér éjfélfelé valami csekélység miatt összevesztek, mely verekedéssé fajult. A két ember közül Szász János gyengébb volt s fia segítségére sietett. A fia, akit szintén Jánosnak hívtak, a két embert el akarta választani, miközben Szász Józsefet annyira magára haragította, hogy Szász József őt késsel szíven szurta. A szerencsétlen fiu azonnal meghalt. Az esetről jelentést tettek az ügyészségnek is, mely elrendelte a vizsgálat megtartását. A járásbíróagtól dr *Papp Károly*, Puskás aljegyző és Sebes Lajos dr orvos szállottak ki a helyszínre. A tettes le van tartóztatva.

* **Elfogott tolvaj.** E hó 25-én délben Szerekucz Vaszali csarnóházi lakos panaszt tett a rendőrségen, hogy a vasuti állomás III. oszt. várótermében elhelyezett rubaneműit és csizmáját Kutylia János nevű barátja az alatt

mig ő a váróteremből kiment, egy pohár sört meginni — ellopta. Kutyillát a rendőrség elfogta és a lopott tárgyakat nála megtalálta. Kutyilla ezen lopáson kívül beismerte azt is, hogy e hó 22-én Kohn Jakab korniceli kereskedő kárára 50 koronát lopott el. Kutyillát a városi kir. járásbírósnak adta át a rendőrség.

* **Libák a rendőrségen.** Izsák Mária napszámosnő f. hó 26-án a Szent László-téren egy uri ember azzal bizta meg, hogy 2 libát vigyen a metszőházba levágnatni. Nevezett, miután a megbízatásnak eleget tett, visszament a Szent László-térre, ott azonban a libák tulajdonosát nem találta meg. A két liba a vágási cédulával együtt a rendőrségen van. Igazol tulajdonosa ott átveheti.

SZINHÁZ.

A hét műsora

Szerda: Coulisset ur.
Csütörtök: Coulisset ur.
Péntek: Traviata.
Szombat: Traviata.
Vasárnap: Casanova.

Coulisset ur.

Pár évi pihentetés után ismét az újdonság erejével vonult be Coulisset ur a nagyváradai színpadon. Az a barsógó kacagás, amely kivált a II. felvonásban állandó volt a nézőtérben, legjobb bizonyíték a felújítás sikere mellett. A tegnapi est hozta a legtöbb derűtséget magával az eddigi előadások közt. Coulisset ur komikus helyzetei, mulatságos félszégei a nevetés állandó fonásai voltak.

Az előadás a darab komikus hatásait teljesen kiaknáta; a vígjátéki személyzet egyik legszebb sikerét aratta. A címszerepében *Krasznai* kabinetalkitást produkált; természetes, a közvetlenség erejével ható komikum, eredeti, ötletes játéka s a szerepnek teljesen megfelelő maszkija állandóan derűtséget keltett; az ő szerepe a komikus hatás fonása a darabban s ezt a hatást nem igen lehetne fokozni azontul, a meddig *Krasznai* művészi ereje az igazi szalonkomikum terén azt a szerepet kiszínezte. A két elegáns ur szerepe most *Tóth Elek*nek és *Beregi Sándornak* jutott; mind a ketten ügyes, igen jól megjátszott alakítással vitték előre a darab sikerét.

A két fő női szerep E. *Kovács Mariskánál* és *Hevési Gusztinál* volt jó kezekben; E. *Kovács Mariska* szerepe nagyobb, de alakítása is sokkal jobb és közvetlenebb volt társánál. *Fehér Gyula* megint a komikus elemet képviselte volna *Krasznai* mellett, de kissé vaskosan, hogy ne mondjuk: nyersen fogta fel a szerepét s ezért különben jó játéka némileg kivált az összjátékból. Munkája kitűnő volt.

Kisebb szerepekben *Vank, Pogány Janka* és *Sz. Gáspár A.* ügyeskedtek.

Külön kiemelendő a pompás összjáték; semmi fennakadás, gyorsan perdült minden jelenet, ami kivált a 3. felvonás végén sokat jelent. Ennek érdeme jórészt *Tóth Elek*et illeti, a rendezőt.

Traviata. A kulisszák mögött nap-nap után lázas készülődés folyik a pénteki előadásra. A Traviatát próbálják. Verdi világot meghódító zseniének talán legszebb alkotása ez, melyet ugyan ragyogó pályájának kezdetén irt, amely azonban mégis fényes elméjének leg-

tökéletesebb terméke. Ami gondolatot és érzelmet a zene ereje, fensége, szépsége átfog, magába zár, az ott tündöklék a Traviata örökéletű, csodás dallamaiban. A Szigligeti-színház énekes személyzete régóta vállalkozott ilyen nagystílusú, művészi feladatra, mint ennek a repriznek megteremtésénél. A címszerepben *Károlyi Leona* fogja bemutatni képességének, tudásának és értékes, brilláns hangjának nagyságát és kiválóságát. — Mellette *Toronyi Gyula* jut igazi sikerekkel kecsegtető, hálás szerephez. Az előadásban az énekes személyzet teljes egészében részt vesz. A darab kiállítására méltó lesz a hírneves dalmű követelményeihez.

A kerülő ut. Azok közül a darabok közül, melyek *Erdélyi Miklós* igazgató budapesti utján előadásra megszerzett s legelőször a *Kerülő ut* fogják bemutatni. A *Kerülő ut* *Bernstein* drámája. Ugyanaz a drámai erő, színpadi tudás és hatás érvényesül benne, mint a mely a *Baccarat* és a *Tolvaj* műveket európaszerte diadalra vitte. A *Kerülő ut* a *Vigszínházban* jutott először a magyar közönség elé és óriási sikert aratott. Nálunk december első felében kerül színre.

MULATSÁG.

A magántisztviselők estélye. A nagyváradai magántisztviselők szombaton, november 30-án rendezik nagy sikerültnek ígérkező estélyüket. Erdekes programot állítottak össze s kiváló műkedvelőket sikerült megnyerniök, hogy magas színvonalon álló művelésben részesítsék a közönséget. Akik még nem kaptak meghívót s arra igényt tartanak, mielőbb jelentkezzenek az egyesület ügyvezetőjénél, vagy *Lukács Ernő* háznagynál.

Gyakorló kolon. *Kovács* Tivadar balletmester szombaton este nyitja meg a Zöldfászloda táncteremben zártkörű gyakorló kolonestnek sorozatát. A kolon *dr. Kiss Döméné* és *Tóth Imréné* védnöksége alatt fog megtartatni. A kolon hetenként egyszer, szombaton este 6 és 8 óra között lesz.

TÁVIRATOK.

Beck báró a bankkérdésről.

Budapest, nov. 27. Bécsből jelentik, hogy ott Beck báró a parlamentben ma nyilatkozott a bankkérdésről.

— Meg van győződve — ugymond — hogy a bankközösség megszüntetése a magyar gazdasági érdemekre nagyon hátrányos, de arra is figyelmeztet, hogy a bankelkülönítés Ausztriának sem jelent előnyöket.

A nagyváradai sikkasztás ügye a zárszámadási bizottság előtt.

Budapest, nov. 27. A képviselőház zárszámadást vizsgáló bizottságának mai ülésén többi közt szóba került a nagyváradai sikkasztás ügye is, melyet *Hegedüs* volt városi főpénztáros követett el. Ennek kapcsán ugyanis *Meskó* államtitkár kijelenti, hogy hasonló esetek megelőzésére szükséges ellenőrző szabályokat a kormány életbe léptette.

Szabó Miklós nagybeteg.

Budapest, november 27. Szabó Miklós, a Kuria nyugalmazott elnöke napok óta betegesen fekszik. A 86 éves öreg

ur meghűlt és influenzába esett, mely tüdőgyulladásba ment át. Kezelő orvosai aggodnak életéért, állapotát válságosnak tartják, de biznak felgyógyulásában.

NYILTTÉR.

Kelemen Béla	
könyvkötészete	
NAGYVÁRAD, Nagypiac-tér, (Andrényi-palota.)	

Legjobb

Cipők

legelőcsöbbsan*****
REICHARD ÁRUHÁZA
cégnél kaphatók.

Szigligeti-Színház.

Ma, csütörtökön, 1907. november 28-án.

Coulisset ur.

Kitűnő francia bohózat 3 felvonásban.

SZEMÉLYEK.

Coulisset	— — —	Krasznai
Saint Castil tábornok	—	Fehér Gyula
Gaston, de Brionne gróf	—	Bereghy Sándor
Rosina, a felesége	—	E. Kovács Mariska
Lucien de Veulittes	—	Tóth Elek
Luise, a felesége	—	Hevessy
D'Esperiellné	—	Simon Mariska
Alrredné, házmesterné	—	T. Pogány Janka

Jegyek előre válthatók a színház jobb oldalán, a bérházzal szemben, d. e. 10-től fél 1 óráig, d. u. fél 4-től 6-ig. Esti pénztárnál 7 órákor.

Kezdeté fél 8 órákor, vége 10 órákor.

Holnap, pénteken színre kerül:

Traviata. (Tévedt nő.)

Opera Verditél.

A szerkesztésért felelős

Dr. VUOSKICS GYULA.

Szives meghívás.

Ideiglenes üzlethelyiségeinkből **átköltöztünk véglegesen Bémer-tér, Pannónia mellett, a Központi Takarékpénztár új palotájába.**

Tisztelettel felkérjük a t. vevőközönseget egy **próbavásárlással** meggyőződni arról, hogy

jobban, olcsóbban

sehol nem lehet vásárolni, mint nálunk.

Női ruhaszövetek, vászon és asztalneműekben

a legujabbakat adjuk, **jutányosabban, mint bárhol.**

Szőnyeg, függönyökben

és egyéb cikkekben **állandó alkalmi vételek.**

Nagyobb bevásárlásnál a legkedvezőbb **fizetési feltételek.**

Mosó árukért teljes felelősséget vállalunk.

Kevésbé tehetős emberek kimaradt gyermek- és női felöltőket **2-50, 3, és 4 forintjával** vehetnek amíg a készlet tart.

Midőn még hálás köszönetünket fejezzük ki is eddigi támogatásért, kérjük résztvevőinkre új üzlethelyiségünkben is fenntartani.

Kiváló tisztelettel

Wallerstein Fülöp Fiai

Bémer-tér, Pannónia mellett.

NAGY VÁLASZTÉK
női és gyermek felöltőkben.

Tátray Sándor

vasöntő, épület és műlakatos műhelye

Elvállal épületvasalást, vízvezeték berendezést villanyvilágítási, closett- és fürdőszoba-felszerelést, épület- és sárcs készítést

valamint vasöntést, eszterga munkát, gyalulást, gőzkazán és mindennemű gépek javítását, gépalkatrészek, fémperselyek, csapágyak, transzmissziók öntését és megmunkálását gyorsan és jutányos áron.

Nagyváradon.

Teleky-utca 35. sz. a.

Belépési felhívás

a »Polgári takaré- és segélyszövetkezet«

13-dik évtársulatába.

A »Polgári Takaré- és segélyszövetkezet« 1908. január 1-én új évtársulatot nyit, mely 156 héten át, vagyis 1910. év végeig tart. — Mindenki tetszés szerinti számban jegyezhet üzletrészeket s **minden üzletrész után hetenként 20 fillér (10 kr.) fizetendő.** A három év eltelté után az évtársulat feloszlik s az összes jövedelem a résztvevők között felosztatik és mindenki megkapja a befizetett tőkét a felmerült haszonnal együtt.

A szövetkezet célja a takarékoságot előmozdítani és önségélyt nyújtani, amennyiben minden tag heti betétei által önmagának tőkét gyűjt, mely a heti részletekben való befizetések dacára is a takarékpénztári kamatozásnál magasabb nyeresémosztalékot hoz és mert minden tag az általa befizetett összeg negyötöd részét 6 százalékos kamattal mellett minden előleges bejelentés nélkül kölcsönképpen felveheti.

Vidéki tagok a heti fizetéseket **postai cheque-lapok útján teljesíthetik.**

A szövetkezetbe való belépés alkalmával üzletrészenként **10 fill. (5 kr.) beiratási díj fizetendő s egy heti részlet lefizetése után már mindenki megkapja saját nevére írt könyvecskéjét.**

Szövetkezetünk jelenlegi tisztelt tagjait, valamint mindazokat, kik az 1908. január 3-tól kezdődő 13-ik ciklusnak tagjai óhajtanak lenni, felkérjük, hogy a felvétel iránt intézeti üzlethelyiségünkben (Kossuth Lajos-utca 4. sz.) **mielőbb** jelentkezni sziveskedjenek.

Nagyvárad, 1907. november hó.

A Polgári takaré- és segélyszövetkezet **igazgatósága.**

13-ik évtársulat befizetési napjai:

kedd délután 3-5-ig.
szombat délután 3-5-ig.

A szövetkezetnek ez időszerint 2000 tagja van mintegy 35000 üzletrészszel.

Belépési felhívás a Nagyváradai Hitelbank Takaré- és Segélyszövetkezet 6-ik évtársulatába.

A Nagyváradai Hitelbank Takaré- és Segélyszövetkezet 1908. január 1-én új, 6-ik évtársulatát kezdi meg.

Ezen szövetkezet célja, hogy tagjait apróbb betétek által a tőkétakarításra buzdítsa, amennyiben minden tag heti befizetése által önmagának tőkét gyűjt.

Tagja lehet a szövetkezetnek bárki, ki magát három éven keresztül hetenként legalább 20 fillér befizetésére kötelezi.

Minden tagnak joga van befizetésének 4/5-öd részét minden kezes nélkül kölcsönképpen felvenni, mely kölcsönnél a legmértányosabb kamat lesz felszámítva. Beiratási díj címén minden üzletrész után 10 fillér fizetendő. A könyvecskét már az első heti betét és beiratási díj lefizetése után kiadjuk. Vidéki tagok a heti befizetéseket postán, befizetési (cheque) lapok útján teljesíthetik.

Befizetések bármely hétköznap d. e. 9-12-ig, d. u. 3-5-ig teljesíthetők.

A Nagyváradai Hitelbank Takaré- és Segélyszövetkezet Igazgatósága.
KOSSUTH-UTCA 10. SZ.

BIHARMEGYEI KERESKEDELMI, IPAR- ÉS TERMÉNY-HITELBANK.

Részvénykicserélési felhívás.

A f. é. május hó 16-ik napján tartott közgyűlésünkön elfogadott és a nagyváradai kir. törvényszéknél bejegyzett alapszabályváltoztatásnak megfelelően, intézetünknek minden 140 frttól szóló részvénye, a tartaléktőkéből vett ráfizetéssel 300 koronára felelt új részvénnyel lesz kicserélendő. Ennélfogva kérjük a t. részvényeseket, hogy a birtokukban levő részvényeket, az összes még le nem járt részvényekkel együtt f. évi október 15-ik napjáig hozzánk postán bérmentve beküldeni, vagy intézetünk pénztáránál rövid uton beadni sziveskedjenek. A beküldött vagy beérkezett részvényekről elismervényt adunk vagy küldünk, melynek visszaadása ellenében a megtelemelt új és a kellő szelvényekkel ellátott részvényeket f. évi december 15-ét követően ki fogjuk szolgáltatni. Ha a részvényes az új részvényeket más névre óhajtja kiállítani, mint amelyre régi részvénye szólott, akkor kérjük e kívánságát velünk a részvények beküldésénél darabonként 3 korona 88 fillér átírási költség beszolgáltatása mellett tudatni, mert különben az új részvényt ugyanarra a névre fogjuk kiállítani, mint amely a régi részvényen volt látható.*

Azon részvényeseket, kik a fent hivatott közgyűlésen részvénytőkének telemelése céljából kibocsátani rendelt új részvényekből jegyeztek, tisztelettel kérjük, hogy szintén f. évi október 15-éig méltóztassanak minket értesíteni, hogy e részvényeket egyenként mily névre kívánják kiállítani. Ha e határidőig ily befizetést nem kapunk, e részvények a kellő értesítéseket teljesített részvényjegyzők nevére fognak szólni.

BIHARMEGYEI KERESKEDELMI, IPAR- ÉS TERMÉNY-HITELBANK.

* Alapszabály 6. §. A részvények osztatlanok s így a részvény csak egyénnek, bejegyzett cégnek, részvénytársaságnak, egyesületnek, vagy más jogi személynek, esetleg erkölcsi testületnek nevére szólhat.

**Legjobbak
a
Moskovits
czipők.
Kossuth-utca 5.**

Magyar Királyi Államvasutak Üzletvezetősége Kolozsvárt.
37837. szám. III.

HIRDETMÉNY.

(Fugyivásárhely állomás megnyitása az összforgalomra)

A Magyar Királyi Államvasutak Nagyvárad-Kolozsvár fővonalán fekvő Fugyivásárhely eddig csak kocsiakomanyi áruk fel- és leadására berendezett állomása a gyors- és teher darabáru kezelésére is berendeztetvén, f. évi december hó 1-jén az összforgalomra megnyitattik. Ezen naptól kezdve említett állomáson tehát a darabáruk fel- és leadása is eszközölhető lesz.

Kolozsvár, 1907. november hó 26-án.

Az üzletvezetőség.

Eladó
egy jó karban levő Nickel-
sohn-féle, 10 lóerejű
locomobil
6 éves, 6 lóköri nyomással.

Keresek
megvételre egy 21 á
hengerszéket
liszt őrléshez.

Cim megtudható a kiadóhivatalban.

Hirdetmény.

A nagyváradai Hitelbank Részvénytársaság 1007. szeptember hó 22 én tartott rendkívüli közgyűlése elhatározta, hogy a társaság részvénytőkéjét 1168 darab új 150 kor. n. é. részvény kibocsátása által 225000 koronára

400.200, azaz Négyszázezerkét-száz koronára

emeli fel.

Ezen új 1168 darab részvény kibocsátása a következő feltételek mellett történik: u. m.

1. A régi részvényesek elővételi joggal bírnak minden négy régi részvény után három új részvényre.

2. Az új kibocsátású részvények 150 kor. névértékben bocsátatnak ki.

3. Részvényenkint 2 kor. 64 fillér fizetendő bélyeg és kiállítási díj címén.

4. Az igazgatóságnak jogában áll a régi részvényesek által át nem vett részvényeket szabadkézből 150 kor. kibocsátási árban elhelyezni.

5. Az elővételi jog gyakorlásának, valamint a szabadkézből eladásra kerülő részvények előjegyzésének határideje 1907. október hó 20

Ezen határidőben a régi és új részvényesek tartoznak:

részvény jegyzése alkalmával darabonként és kiállítási díj fejében 52 kor. 64 fillért. 1907. november hó 20-ig 50 kor. — fillért, 1907. december hó 15-ig 50 kor. — fillért; az intézet pénztáránál készpénzben kifizetni, mely összegek után a befizetés napjától 1907 december hó 31-ig 5 százalék tértítetik meg.

Az új részvényesek 1908. január hó 1-től kezdve az üzleti haszonban részesülnek.

A befizetésekről ideiglenes igazolványok adatnak.

Az új részvény kibocsátási művelet befejeztével az alaptőkét képviselő részvények összetétel után darabszámban és névértékben akkép változtatnak meg, hogy minden két drb. 150—150 kor.-ról szóló részvény egy drb. 300 kor. névértékű új részvennyel cseréltetik ki, úgy hogy azután a 400200 kor. alaptőkét 1334 drb. egyenként 300 koronával teljesen befizetett s névre szóló részvény képviseli.

A védelmes befizetőkre az alapszabályok 2-ik §-a nyer alkalmazást.

Nagyvárad, 1907. szeptember 23-án.

Nagyváradai Hitelbank Részvénytársaság
igazgatósága. 255

A „Tiszántul“-ra

előfizetést küldeni

minden nap lehet

*aki már ma előfizet egy évre,
az január hó 1-ig a lapot*

ingyen kapja.

MUSCHONG-BUZIÁSFÜRDŐI

SZÉNSAV-MŰVEK

ujjonnan berendezve kártelen kívül szállítanak azonnal bármily mennyiségű természetes vegyileg legtisztább folyékony

SZÉNSAVAT

a világhírű buziásfürdői szénsav forrásokból szikvizgyártáshoz, vendéglősöknek és egyéb ipa ricélokra

Legkiadósabb természetes szénsav!

A bud. székesfővárosi vegyészeti s élelmiszer vizsgáló intézet 1907. évi 4615. sz. vegyelmezési bizonyítványának kivonata: »Szaga és íze: rendes. Szénsavtartalma: 99,57 százalék. A vizsgált foly. szénsav ezek után a közegészségügyi követelményeknek teljesen megfelel és magas szénsavtartalma alapján igen jónak minősíthető.

Felvilágosítással készségesen szolgál. 248 1—200

Muschong-buziásfürdői szénsavművek és ásványvizek szétküldési telepe Buziásfürdőn.

Sürgőnyeim: Muschong, Buziásfürdő. — Interurban telefon 18. sz.

Üzlet felosztás!

Tudomására hozzuk a nagyérdemű közönségnek, hogy az évek óta fennálló detail-üzletünket, más vállalat miatt **teljesen felosztjuk, ellenben gyárunkat tetemesen megnagyobbítjuk**

és a raktáron levő összes férfi-, női- és gyermekcipőket a legfinomabb kivitelig minden elfogadható árban áru-

Berendezés eladó! sitjuk el, kérjük ezen ritka alkalmat felhasználni míg a készletünk tart. Berendezés eladó!

Tisztelettel

Nádor Henrik és Társa

Nagyipiac-tér, Kereskedelmi palota.